

ÇOCUKLARDA (3-6 YAŞ) SOSYAL GELİŞİM VE SOSYAL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN ETKİNLİKLER

Gülsüm KARAKAŐ¹

ÖZET

KiŐiliĐin temelinin atıldığı ilk altı yılı geliŐimin insan hayatındaki yeri ve önemi göstermektedir. Yaşam ile ilgili temel bilgilerimizin oluŐumuyla birlikte ilk alıŐkanlıklarımız ve becerilerimiz yaşama uyum gösterme, çevremizdeki kişilerle paylaŐma ve toplum içinde sosyalleşme gibi tecrübeler edinilmektedir. Bireylerin dünyaya geldiği ve büyüdüğü çevre, çevresindeki kişiler ve ailesi ilişkilerin sağlıklı ilerlemesi bakımında oldukça önemli yer teŐkil etmektedir. Çevreyle olan duygusal ve sosyal çocuğun sosyalleşme evresini baŐlatarak duygusal ve sosyal becerilerinin geliŐimine katkı sağlamaktadır. Sosyalleşme, bireyin içinde bulunduğu toplumun kültürel değerlerinin, adet ve geleneklerinin aile, eğitim, sosyal çevre ve haberleŐme araçlarıyla öğrenmesiyle oluşur. İlk gelişim süreci bireyin dünyaya gelmesiyle ile baŐlayarak hayatı boyunca devam eder. Sosyalleşme ile içinde bulunduğu toplumun kültürünü anlar ve benimser. Sağlıklı ve huzurlu bir toplum sağlıklı ve huzurlu bireylerin yetiŐmesiyle mümkündür. Kişilerin sosyal ve kişisel geliŐiminin toplum üzerindeki etkisinin çok büyük olduğu düşünülürse sosyal geliŐimin oluŐmaya baŐladıĐı okul öncesi dönem birey ve toplum açısından önemlidir. Toplumda sosyal geliŐimin gerektiği gibi olmaması da problemlili kişilerin oluŐmasına ve toplumda sorunlar yaŐanmasına sebep olmaktadır. Okul öncesi dönemde kişilerin sosyal geliŐiminin temeli dil becerileri, çevresiyle olan ilişkileri ve iletiŐimidir. Çocuklarda sosyal geliŐimin temeli 3 ile 6 yaş arası olmaktadır. Bu gelişimi olumsuz yönde etkileyecek durumların okul öncesi dönemde çözümlenmesi çocuğun topluma daha kolay uyum sağlaması için önemlidir. Okul öncesi sosyal gelişim yetişkinlik döneminde iş hayati, özel hayati ve toplumsal hayati etkilemektedir. Sosyal geliŐimin olumlu yönde olması akademik başarılarını, aile içi ilişkilerini, etrafındaki kişilerle ilişkilerini belirleyecektir. Bu zamanların sağlıklı ilerlemesi tüm toplumu etkiler. Toplumunu oluşturan her birey sağlıklı sosyal gelişimi, sağlıklı bir toplum anlamına gelir. Hem birey açısından hem toplum açısından sosyal gelişim önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Gelişim, Etkinlik, Aile, Oyun

¹ Gulsumkrks44@gmail.com

SOCIAL DEVELOPMENT AND ACTIVITIES THAT SUPPORT SOCIAL DEVELOPMENT IN CHILDREN (AGES 3-6)

ABSTRACT

The first six years, when the foundation of personality is laid, show the place and importance of development in human life. Along with the formation of our basic knowledge about life, our first habits and skills are acquired through experiences such as adapting to life, sharing with the people around us and socializing in society. The environment in which individuals are born and raised, the people around them and their families play a very important role in the healthy progress of relationships. It contributes to the development of emotional and social skills by initiating the emotional and social socialization phase of the child with the environment. Socialization occurs when the individual learns the cultural values, customs and traditions of the society he lives in through family, education, social environment and communication tools. The initial development process begins with the birth of the individual and continues throughout his life. Through socialization, he/she understands and adopts the culture of the society he/she lives in. A healthy and peaceful society is possible by raising healthy and peaceful individuals. Considering that people's social and personal development has a great impact on society, the pre-school period, when social development begins, is important for the individual and the society. Lack of proper social development in society causes problematic individuals to form and problems in society. The basis of people's social development in the preschool period is their language skills, relationships and communication with their environment. The basis of social development in children is between the ages of 3 and 6. It is important to resolve the situations that will negatively affect this development in the preschool period so that the child can adapt to society more easily. Preschool social development affects business, private and social life in adulthood. Positive social development will determine their academic success, family relationships, and relationships with people around them. The healthy progression of these times affects the entire society. Healthy social development of every individual that makes up the society means a healthy society. Social development is important for both the individual and the society.

Keywords: Child, Development, Activity, Family, Game.

GİRİŞ

Çocuk dünyaya gelmesiyle ailesinin ve toplumun doğal üyesidir. Çocuk içinde bulunduğu çevreye ve kendine faydalı olarak hayatını devam ettirme, hissetme, düşünme, uygulama becerilerini kullanarak bulunduğu toplumun kültürünü, ahlakını, kurallarını öğrenmek ve benimsemek mecburiyetindedir. Çünkü insan sosyal bir varlıktır ve tek yaşaması zordur. Doğduklarından itibaren başkalarıyla yaşamaya ihtiyaç duyarlar ve toplu yaşam sosyal olmaktan kaynaklanır. Bireylerin ilk sosyal tecrübe edindikleri yer ailedir. Bu yönde yapılan araştırmalar ailenin bireyler üzerinde ilk ve en önemli etkiyi oluşturduğu gözlemlenmiştir. Koşulsuz sevgi ortamında büyüyen bireyler sosyal çevrelerinde daha iyi iletişim kurmaktadır.

Kendini denetleme duygusu bu bireylerde daha erken yaşlarda olmaktadır. Bunun tam tersi huzursuz, otoriter bir ailede büyüyen bireyler tutarsız, saldırgan ve özgüvensiz olmaktadır. Anne-babası ile sağlıklı ilişkisi olan bireyler önüne çıkan problemleri sakin ve olgun bir şekilde çözmektedirler. Anne-babaların çocukları ile sağlıklı iletişim içinde olmaları ve bu beceriye sahip olmaları gereklidir. Sağlıklı iletişim kurmak içinde çocuklarını dinlemeli ve yargılamamalıdır. Suçlayıcı tavırla yaklaşmayıp anlamaya alışmalılar (Yılmaz, 1997).

Bir ülkenin en değerli doğal kaynağı insandır. İnsan sosyal bir varlıktır. İnsanın da işlenip değerlendirilmesi ülkenin kalkınmasını, gelişmesini, ilerlemesini, uygar olmasını sağlar. İnsanın işletilmesi ise eğitim ve sosyal gelişim ile olur. Eğitim ve sosyal gelişim bireylerin doğumuyla başlayıp hayatı boyunca devam eder. Toplumun amaçlarından biri de kültürlerin devamını sağlamak, sürdürüp geliştirmektir. Nesilden nesile aktarılan kültür ve değerler toplumun en önemli zenginliklerinden biridir. Topluma göre davranmak, davranabilme becerisi kazanmak sosyal gelişimi oluşturmaktadır (Gültekin, 2002).

1. SOSYAL GELİŐİMİN TANIMI VE ÖNEMİ

Sosyal gelişim, kişilerin içinde buldukları toplumun kültürüne, ilke ve değerlerine uygun şekilde davranmayı öğrenme sürecidir. Sosyalleşme, kişilerin belli bir toplumun davranış modellerini kendine katarak birey haline gelmesidir. Çocuğun ilk sosyalleşme belirtileri ailesindeki sosyal değerlerini idrak etmeye başlaması, sorgulamaya başlaması ve davranış haline getirmeye çalışmasıdır. Çocuğun sosyal gelişiminin temelini çocukluk evrelerinde edindiği sosyal değerler ve sosyal yaşantılar oluşturur. Sosyal yetenekleri gelişen bir kişi ilişi kurduğu diğer kişilerle sorun teşkil etmeden olumlu ilişkiler içinde olur. Sıkıntı yaşasalar bile bu sıkıntıları toplumun onayından geçmiş usullerle zerler. Bu zellikleri ne kadar gelişirse o ölçüde sosyal statüsü yükselir ve toplumda önderlik rolü alabilir. Kendi ihtiyaçları ile toplumun istekleri arasında denge sağlayabilir. Toplumda ilişi içinde olduğu insanlarla yardımlaşır, paylaşır, uyumlu çalışır ve düşüncelerini topluma doğru bir şekilde aktarır. Sosyal yetenekleri gelişmemiş kişiler ise toplum tarafından dışlanmakta, kariyer bakımından da başarısız olabilmektedir. Bu kişiler ileriki yaşantılarında diğer kişilere göre daha fazla sıkıntı yaşamaktadırlar. Kişilerin sosyalleşmesinde, çevrenin ve öğrenmenin etkisi kendi katılımında daha çok etkilidir. Çocukların sosyal gelişim evrelerini bilmemesi uyumsuzlaşmasına ve gelişimin gecikmesine yol açar. Bu yüzden sosyal gelişim özelliklerinin bilinmesi kişinin sağlıklı ve iyi bir şekilde sosyalleşmesi ve toplumsal uyumunu destekler (MEB, 2015).

Sosyal gelişim güvenli bağlanma, sosyal öğrenme ve paylaşma olarak üç alandan meydana gelir. Bu alanlardan birinde bir sorun olursa sosyalleşmede aksaklıklar meydana gelir. Güvenli bağlanma başta birinci derece bakım verene olurken sonra başka yetişkinlere olabilir. Birinci derece bakım verene oluşan güvenli bağ ile çocuklar bütün sosyal ortamlarında özgüvenli hissederek rahat iletişim kurarlar (Aksoy, 2023).

2. SOSYAL GELİŞİM İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Benlik

Kişinin kendisini algılayıŐ Őeklidir. Birey kendi vasıflarına ve değerlerine göre kim olduğunu anlamaya çalıŐır. Benlik gelişimi aile yeleri arasında baŐlayıp çevreyle devam eden ilişkileri geliŐtirmektir. KiŐi kendine kim olduğunu sorgulamaya başlar ve bu sorunun cevabını bulmaya çalıŐır. KiŐi doğduğunda bedeniyle dış çevreyi seçemez. Çevre ile kendini bir bütün algılar. Zaman geçtikçe kendi sınırlarını öğrenir, kendini tanımaya başlar. İlgili alanları çoğaldıkça düŐünceleri, duyguları ve istekleri olduğunu fark eder. Benliğin ilk temelleri oluşur. Aile bireyleriyle baŐlattıęı sosyal ilişkilerini çevresiyle geliştirir. Olumlu bir benlik geliŐtirmek çocukluktan öz güvenli yetiŐmeye bağlıdır. İlgisiz, sevgisiz büyüyen bireyler ise öz güveni düŐük olumsuz benlik geliŐtirirler. Bireyin duygu ve düŐüncelerine değer verildiği, her yaŐta birey olarak kabul edildiği, Őiddetin olmadığı bir ortamda büyümesi benliğinin olumlu geliŐmesini sağlayacaktır. Bireyin en çok etkileŐimde bulunduğu kişiler, bireyi olumlu yönde ve gerçek benliğini en çok etkileyenlerdir. Okula baŐlayana kadar aile, okula baŐlayınca aile ile birlikte arkadaşları ve öğretmenleri ve yakın çevre benliği olumlu ya da olumsuz en fazla etkileyen bireylerdir. Zamanla bunlara medya ve sosyal medyada eklenmiŐtir (MEB, 2015).

Bireyin kendisiyle ilgili algıları ve başkalarının birey ile ilgili düŐünceleri gerçek benlik görüŐünü meydana getirirken olmak istediği ve hedeflediği nitelikler ise ideal benliği oluŐturmaktadır. KiŐi, uyumlu davrandığını düŐündüęünde yeterlilik, değerli hissetme ve güvenme duygularını hisseder. Kendisinin düŐündüęü kurallardan farklı davranan kişiler ise yetersizlik, değersizlik ve güvensizlik yaşar; bunların aksini dŐnemedięinde ise kendine savunma bariyerleri kurar (Kahraman, 2022). Benlik kavramı, kişinin kendi benliğini anlama ve kavraması olarak da söylenebilir. Özetle çocuğun kendisini zihninde nasıl dŐndędr. Bu düŐünce özgüvenli olup olmayacağını, kendini nasıl geliŐtireceęini belirler. Çocuk doğduğunda benlik kavramına sahip olarak doğmaz. YaŐantılar sonucu ve çevresindeki bireyler ile etkileŐim ile oluŐmaktadır. Benlik kişinin etrafındaki kiŐilerden etkilenecek oluşur. Bu kişiler genellikle anne, baba, ğretmen, arkadaŐlar ve kardeŐlerdir. Çocukların etrafındaki bu kişilerin övme, yerme, takdir etme gibi davranışları benliğin Şeklini belirler. Çocukun hayatta başarılı olması etrafındakilerin olumlu davranıŐlarıyla mümkündür. Çevresindekiler ne kadar Őefkatli, anlayışlı, ilgili, sevgili, değerli hissettirirlerse çocuk o kadar yüksek benliğe sahip olur. Tam tersi davranışlar ise düŐük benliğe yol açar (Yılmaz, 1997).

Sosyalleşme- Sosyalleştirme

Sosyalleşme, bireylerin yaŐadıęı toplumla uyumlu olmayı baŐarması, toplumun değerlerini özümsemesi ve onlar gibi davranması ya da bireyi kiŐi yapan süreçtir. Diğer bir deyiŐle bireyin içinde bulunduğu toplumun kültürel değerlerini kazanması öğrenme, alıŐkanlık edinme, özdeŐleŐme ve yineleme sürecidir. KiŐi doğumundan itibaren bir ailenin üyesidir. Kişiler bir toplumun yesi olarak ve diğer kişilerle etkileŐim halinde yaŐamlarını devam ettirirler. İnsan da bir canlı olarak doğduğundan itibaren 6 yaşına kadar bir yardım almadan yaşamını sürdüremez.

Sosyalleşme, doğumdan itibaren yaşamını en başarılı şekilde devam edebilmek için yardım alan bireylerin özgür biçimde olgunluk zamanına girmesiyle sonuçlanan bir öğrenme ve öğretme işidir. Sosyalleştirme, kişiye özellikle çocuğa içinde bulunduğu toplumun kültürel değerlerini, gelenek ve göreneklerini benimsetme olayıdır. Çocuk doğumundan sonraki süreçte toplumun geleneklerini bilmez. Daha sonra öğrenmesiyle benimsemesi sosyalleştirme ile olur (MEB, 2015). Sosyalleşme öğrenme yoluyla olur. Çocuk anlama ve taklit etme ile kültürünü ve değerlerini öğrenir. Sosyalleşen çocuk her zaman öğrendiğinin farkında olmayabilir. Öğrenme doğumdan ölüme kadar devam eder. Çocuğun ailesiyle olan ilişkisi sosyalleşmesinde büyük etkindir. Daha sonra bunu çevre ve arkadaşları takip eder. İyi bir sosyalleşme içindeki çocukta iç denetim oluşur. Birey bu şekilde davranışlarını denetlemeyi ve doğru şekilde yönlendirmeyi öğrenir ve toplum kurallarına duyarlı davranır (Yılmaz, 1997).

Sosyal Olgunluk

Kişilerin yaşına göre toplumda sergilediği olgunluktur. Sosyal olgunluk, sosyalleşebilmeyle mümkün olmaktadır. Talep, duygu, fikir ve isteklere bağlı da gelişme göstermektedir. Kültürel zellikler, toplumun yaşama şekillerine göre başka toplumlardan ayıran değerleridir. Bir toplumun içinde var olmak o toplumun gelenek göreneklerini de benimsemektir (MEB, 2015). Bireylerin anlayış, davranış ve yetenek benzeri nitelikler açısından içinde olduğu çevrenin bireyelerinin düzeyine gelme durumudur. Yani birey doğru bir sosyalleşme ile sosyal bakımdan olgunlaşır. Çocuğun sosyal yetişkinlik seviyesine gelmesi, önce aile ile düzgün iletişim sonrasında toplum kültürünün değerlerini öğrenmesi ile oluşur. Çocuğun çevresindeki kişilerle iletişiminin çoğalmasını ve toplumun kültürünü öğrenmesi için fiziksel, ruhsal, beyinsel ve konuşma bakımından büyümesi, gelişmesi ve olgunlaşması gerekir (Gültekin, 2002). Bireylerin anlayışlı olma, duygu, yetenek ve davranış gibi özellikler yönünden içinde bulunduğu toplumun olgun bireyelerinin seviyesine gelme durumudur (Yılmaz, 1997).

Sosyal Uyum

Sosyal uyum, kişinin başka insanlara uygun ve kendine özgü davranabilme yeteneğidir. Sosyal yeteneklerinin kullanılması sonucu oluşun sosyal uyum; bireyelerin kendisi ve çevresi ile dengeli ilişkiler kurabilmesi ve kurulan dengeli ilişkilerin devamlı hale gelmesidir (Tuncer, 2023). Sosyal uyum; iletişim kurabilme, duyguları anlayabilme ve ifade edebilme, arkadaşlık kurma, iş birliği kurma, kurallara uyabilme ve başkalarına yardımcı olabilme yeteneklerini içine alır. Kişilerin çevresindekilerle geçinmesi, birlikte uyumlu olması, toplumsal kuralları ve kalıpları ifade eder. Kişilerin sosyal olarak kurduğu ilişkileri, etkileşimini ve sosyal tecrübe edinmesini oluşturan bir süreçtir. Kişi bu süreçte, toplumda hayatını devam etmesi için ihtiyacı olan kalıpları ve davranışları öğrenir. Sosyal uyum, kişinin hayatını boyunca devam eder. Sosyal uyum, aile hayatını ve aile ilişkileri ile başlar. Kişinin sosyal uyumunun iyi olması aile içinde değer görmesi ve aile desteği çok etkilidir. Sosyal uyumu iyi olan çocuklar duygularını anlama ve kontrol etme, kendini anlatabilme, kendisi ve çevresiyle uyumlu olmada başarılıdır. Çocuğun toplum içinde yer almasını sağlar. Güvenli bir aile içinde edindiği sosyal uyum ileriki yaşlar için temel oluşturur.

Çocuk, ailesini gözler, taklit eder ve onlarla iletişim kurarak sosyal uyum becerilerini geliştirir, kolay arkadaşlık kurmasını sağlar, kendi haklarını ve başkalarının haklarını bilir ve ona uygun davranır. Gerekli sosyal uyumu olmayan çocuklar ise toplum tarafından dışlanır ve ileriki zamanlarda sosyal uyum sorunları yaşar. (Gv, 2023). Sosyal uyum bireylerin içinde bulunduğu toplumun değer yargılarına göre davranması, yeniliklere açık olmasıdır (Yılmaz, 1997).

Kişilik

Kişilik, doğuştan ve sonradan edinilen beden, bilişin, duygularının, sosyal ve cinselliğinin birleşmesiyle oluşur. Kişilik, bireyin ilgi alanlarını, davranışlarını, becerilerini, konuşma şeklini, dış görünümünü ve çevresiyle uyumunu ifade eder (Tuncer, 2023). Kişilik, kişinin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir. Kişilik, birbirinden farklı durumlardaki davranışı açıklayan duygusal, bireylerarası, deneyimler ve isteklendirme biçimleri de diyebiliriz. Hayatın akışında sabitlenen, kişilerin davranışlarına sebep olan, psikolojik özellikleri göstermekte ve bu özellikler davranış, duygu ve biliş biçimlerini belirlemek için birleşmiş ve kişilerin kim olduğunu gösteren niteliklerdir (Yıldırım, 2014). Kişilik, kişilerin toplum içinde karşılaştığı ve sahip olduğu intibalarla gösterdiği davranışlardır. Ruhsal ve toplumsal tepkiler ile kendine ait davranışlar göstermesidir. Kişiliğın temeli ilk altı yıl oluşur. Çocuğın sağlıklı bir kişiliğinin oluşması için fiziksel ve psiko-sosyal gereksinimlerinin yeterli ve zamanında giderilmesi gereklidir. Aksi halde çocuk huzursuz ve gergin olacağından sağlıklı bir kişilik gelişimi oluşmaz. Çocuk anne ve babası tarafından sevildiğini ve değerli olduğunu bilmesi gerekir (Yılmaz, 1997).

Sosyal Beceri

Kişinin etrafındaki kişilerle yeni iletişim kurabilme ve olan iletişimlerini iyi bir şekilde devam ettirebilme yeteneğine sosyal beceri denir (Tuncer, 2023). Sosyal beceriler; kişilik, zekâ, yetenek, davranış, dil, idrak ve değerlerin kullanıldığı ortam gibi çeşitli değişkenlerden etkilenmektedir. Sosyal beceriler geniş bir yapı olan sosyal yeterlilik kavramının bir parçasıdır. Sosyal becerilerin farklı disiplin alanlarında çalışan kişilerin ilgili alanları içindedir. Kişinin diğer kişilerle daha sağlam bir iletişim içinde olması ve sosyal olmayan davranışlardan uzak durmasını sağlayan, sosyal olarak kabul edilen öğrenilmiş davranışlardır (Göktaş, 2015). Sosyal beceriler, öğrenilmiş tutumlardan oluşur. Sözlü ya da sözlü olmayan davranışları oluşturur. Birey, çevresindeki insanlardan etkilenerek sosyal becerileri edinir. Sosyal becerilerin kazanılması, sosyal yeterliliğın kazanılmasında çok etkilidir. Sosyal beceriler gelişimlerine uygun oldukça kendini tanıır ve tanıtır. Duygu alışverişleri yapar, başkalarını anlayabilir ve toplumda kolay yer edinir (Şatır, 2023). Bireylerin hayatlarını devam ettirdiğı sosyal çevreye uyumlu olması, etrafındakilere göre sosyal becerilere sahip olması ile mümkündür. Kişilerin sosyal iletişimlerini başlatma ve devam ettirmeleri sosyal becerilerini davranışa çevirmeleri ile olabilmektedir. İnsan sosyal bir varlık olduğu için ilişkilerini sürdürmeleri sosyal becerilerine bağıdır. Sosyal becerileri gelişmiş kişiler ilişki içinde olduğu insanlar tarafından da doğru algılanırlar.

Bu nedenden dolayı sosyal becerileri iyi olan bireylerin toplumsal ilişkileri daha iyi, daha olumlu olduğu gözlemlenmiştir (Uslu, Genç, 2021). Sosyal becerilerinden yoksun çocuklar arkadaşları tarafından dışlanmakta ve eğitim hayatı boyunca da başarılı olamamaktadır. Sosyal becerileri gelişmiş kişiler ise yaşadığı toplumun kurallarına ve beklentilerine uygun hareket ederler. evresindeki kişilerle yardımlaşan, paylaşan, iş birliği içinde olmayı beceren ve hislerini doğru aktaran kişiler sosyal yönden gelişmişlerdir (Yılmaz, 1997).

Prososyal Davranış

Kişinin karşısındaki kişiye beklentisiz bir şekilde, kendini düşünmeden karşısındaki kişiye yardım etmesine prososyal davranış denir (Tuncer, 2023). Prososyal davranışlar, özünde başkasına yardım etme amacıyla iş birliği, paylaşım, destek sağlama, teselli vermek gibi kendi isteğiyle yapılan davranışları ifade eder. Yapılan araştırmalar sonucu uyumlu ve olumlu sosyal davranışlar, yüksek ve düşük maliyetli prososyal davranışlar, farklı grupların içinde olduğu sosyal davranışlar (aile, akrabalar vs.) farklı iş birlikçi davranışçılar prososyal davranışların tanımları içinde olduğunu belirlemiştir (Bolat, 2023). Çocuklarda ilk toplumsal davranış insanlara sevgi, saygı ve yakınlık göstermesi daha sonra oyuncaklarını arkadaşları ile paylaşması, ailesine yardım etmesi şeklinde olur. Adler, insanların yardımsever olduğunu söyler. Benmerkezci kişiler ise başkalarının duygu ve ihtiyaçlarını anlamakta yetersizdirler. Bencillikle aynı şey değildir. Zamanla aileden ve çevreden etkileşim yoluyla öğrenilen davranışlardır. Prososyal davranışlar paylaşma, yardımlaşma, özverili olma ve ortak çalışma davranışlarıdır. Prososyal davranışlar etkileşim sonucu kolayca öğrenilebilir olduğu için aile ve çevrenin iyi örnek olması, iyiliği tavsiye etmesi, güven vermesi, sevgi göstermesi çocukta özgüvenli olmayı ve prososyal davranışlarının artmasını sağlayacaktır (Yılmaz, 1997).

Empati

Bireyin kendisini karşısındakinin yerine koyarak o kişinin duygu ve düşüncelerini anlamasına empati denir (Tuncer, 2023). Başkasının ayakkabılarını giyerek onun gibi bakabilmek. Empati, bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru şekilde anlamaktır. Empati; bilişsel empati, duygusal empati ve empati ilgi olarak e ayrılır. Bilişsel empati, bir kişinin nasıl düşündüğünü tahmin ederek anlayabilme diyebiliriz. Mesela arkadaşımızın eşyasını sormadan alınca nasıl sinirlenebileceğini anlayabilirsiniz. Duygusal empati ise arkadaşımızın böyle bir durumda nasıl hissettiğini anlamanızı sağlar. Empati ilgi bu hissi sadece anlamanın ötesinde, aynı hisleri deneyip ve arkadaşımızın yardım istemesi durumunda elinizden geleni yapmak için hazır olmanızı sağlar (Kahraman, 2022). Kişiler karşısındaki kişi ile empati kurması için kendisini onun yerine koyması ve olaylara onun açısından bakması gerekir. Bunun olması için de olayları karşısındakinin gözüyle değerlendirmesi gerekir. Bu sebeple anne ve babalar kendilerini çocuklarının yerine koyup olayları o şekil değerlendirmeleri gerekir. Mesela arkadaşının oyuncuğına zarar verilen bir çocuğa üzülüp ağlamamasını, önemsiz olduğunu söylemek yerine onun gibi düşünüp bir oyuncuğın ocuk için ne kadar değerli olduğunu anlayarak teselli edilmelidir.

Empati kuran kişi karşısındaki kişi doğru bir Şekilde anlar. Anladığını da doğru bir Şekilde ifade ederek sağlıklı iletişim kurmuş olur. Mesela bir anne oyuna alınmayan çocuğunu gülerek üzülmemesini söylemek yerine doğru bir anlayışla üzüntülü bir yüz ifadesiyle teselli ederse o çocuğun üzüntüsü o oranda azalacaktır. Empati kurma insan ilişkilerinin etkinliğini ve devamını sağlar. Empati yoksunluğu i çatışmalara neden olur (Yılmaz, 1997).

Özgeci Davranış

Bir kişiye yararlı olmak veya onu zararlardan korumak dışında başka bir amacı olmayan yardım amaçlı davranışlara özgeci davranışlar denir. Özgeci davranan kişi yaptığı yardımı isteyerek yapmaktadır. Yaptığı davranışın karşılığı sadece insanlara iyilik yapmanın verdiği hazdır. Bu nedenle özgeci davranışın değerlendirilmesi kişinin amacına bağlıdır. Kişinin kendinden önce başkalarını düşünmesi, başkalarına yardım etmesidir. Bunun karşılığında hiçbir Şey beklemez ve kimseyi incitmemeye çalışır (Tuncer, 2023). Empatik yaklaşımlar da özgeci davranışların n Őartıdır. İnsanların birbiri ile yakınlaşmasını ve birbirlerini sevmelerini sağlar (Yılmaz, 1997).

3. SOSYAL GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Kişilerin sosyalliği anne ile olan etkileşimi ile başlar. Bireylerin anne ile olan bağlılığı ilk sosyal davranışını oluşturur. Bireyin yaşadığı çevreye uyum sağlaması bağlanma durumuyla etkilidir. Kişi büyüdükçe anneye bağlılığı azalmaktadır. evresine ilgi duymaya başlayan birey çevresini keşfetmeye başlayacak ve sosyalleşme başlayacaktır. Sosyal gelişim, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörler çevresel ve kalıtsal olabilir. Aile, arkadaşlar, okul çevresi, haberleşme araçları, bireyin karakteri, yaşı, cinsiyeti bu faktörlere örnek olabilir. Özellikle aile ile olan ilişkisi özgüvenin gelişmesinde en önemli faktördür. Sosyal gelişim düzeyi iyi olan kişiler kendi yaşıtlarıyla sorunsuz yaşayabilmekte, sosyal gelişim düzeyi olmayan kişilerin çevresiyle olumlu ilişkiler kuramamakta, yaşıtları arasında dışlanmakta ve iş hayatında da başarılı olamamaktadır. Doğumla beraber gelen özellikler ilerleyen zamanda çevresi, eğitimi, beslenmesi, ruhi, fiziki ve karakter yapısını etkilemektedir. Kişilerin doğumundan başlayarak devam eden süreçler hayatının ilerleyen zamanlarında karşılaşabileceği durumlara uyum göstermesi için çok önemlidir. Her gelişim evresinde o evreye uygun sosyal ve çevresel etkenler kişilerin gelişimini olumlu etkilemektedir. Bireyin sosyal ve duygusal yönden olumlu ilişkileri gelişimi ve olgunlaşmasını sağlamaktadır. Kişinin evresi ile olumlu ilişkilere sahip olması kendine güvenen, kendi kendine karar verebilme ve girişimci bir insan olabilmektedir. Bu, bireylerin sosyal gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır (zet, 2022).

Aile

TDK'nin tanımına göre ‘‘aile, evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birliktir. Aile, biyolojik ve sosyolojik bir oluşumdur. Anayasada yapılan tanıma göre ise, ‘‘Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır’’. Sosyal yönden aile toplum hayatının sürekliliği için değer ve davranış hareketlerinin kişilere öğretildiği, sosyo-kültürel, sosyo-demografik ve hukuki özellikleri bakımından toplumun en önemli değerlendirme birimlerinden biridir (evik, 2020). Kişilerin etkileşim ilk kuruduğu ilişkidir. Bu etkileşimlerde kazanılan deneyimler, başka ilişkilerinde de kullanılmaktadır. Bu sebeple aile içi iletişim ve etkileşimin, yaşamın ilk zamanlarındaki etkinliği, bireyin hayatındaki ilişkilerin tamamına etki etmektedir. Ailelerin çocuklarını yetiştirme davranışları sosyal beceriler üzerinde etkilidir. Bu sebeple aileler çocuk büyütürken sevgi ve güven ortamı içinde davranışlar göstermelidirler. Aile çocuğunun sosyalliğini ilerletmek için yaptėı her türlü davranış çocuğunun sosyal yeterliğine etki etmektedir(Göktaş, 2015). Ailelerin çocuklarının sosyal gelişimin sağlamaları bir görevdir. Ebeveynlerin, çocuklarının sosyalleşmeleri için evre sağlamak, sorunlarını fark edip çözmek, sosyal yaşamın kurallarını öğretmek gibi sorumlulukları vardır (şatır, 2023).

Arkadaşlar

Arkadaşlık, bir akranla karşılıklı, sosyal ve etkileşimle olan bir ilişkidir. Arkadaşlık, bireylerin sürekli etkileşiminden, ihtiyaçlarından ve tecrübelerinden oluşan aktif bir süreçtir. Arkadaşlık sosyal olarak karşılıklı alma verme ilişkisi içinde oluşmaktadır. Arkadaşlıkta hayat boyunca sosyal bir karşılıklılık vurgulanmaktadır (Konik, 2015). Kişilerin gelişimi çocukluktan başlayarak sosyal ortamda olanlardan önemli ölçüde etkilenir ve arkadaş ilişkileri küçüklükten itibaren lme kadar insan ilişkilerinde büyük bir yere sahiptir. Toplumsal ilişkileri önce aile içinde ğrensek de sosyal gelişimimizin arkadaşlarla olan ilişkilerin etkisi oldukça büyüktür. Akran onayı çocuklukta ve hatta yetişkinlikte de önemlidir. Arkadaşların desteği, güveni, maddi yardımları, ilgi birçok duyguyu beslemektedir (Yılmaz, 2021). Çocuklar bebeklikten itibaren arkadaşlık ilgisi oluşur. İlk zamanlar birlikte oynayamazlar, etkileşimleri azdır. Aileye ilgi daha çoktur. Üç yaşına doğru yaşıtlarıyla bir araya gelme ve oynama isteği başlar. Sosyalleşmeye başlamasıyla oyuncaklardan arkadaşa yönelir. Oyun oynamak, etkinlikler yapmak ister. Ailesine bağımlılığı azalır, arkadaşlarıyla vakit geçirme isteği artar. İyi ilişkiler de kurar, kısa süreli kavgalar da yaşar. Çocuğunun zihinsel gelişimi ve dil iletişiminin artması arkadaşlarıyla iletişimini kolaylaştırır. Arkadaşlık kurmak ve arkadaşlığı sürdürmek olgunlaşmayla olur. Çocuğunun sosyal gelişimi için arkadaşlıklar kurması gereklidir. Arkadaşlık ilişkileri birçok sosyal ilişki barındırır. Birçok duyguyu, tecrübeleri, oyunu, paylaşmayı, sorumluluk almayı, kişiye özgü hakları, saygıyı, nderliği, grgy öğrenir (Yılmaz, 1997).

Okul

Toplumların var olmasını sağlayan kültürlerini geliştirmek, devam ettirmek ve yetişen neslin en iyi biçimde eğitilmesini sağlamak en iyi eğitimin almasıyla olmalıdır. Eğitim, bireyin doğumundan aile ile başlar, okulda devam eder. Okul verdiği eğitim ğretim ve uyguladığı etkinlikleriyle yaşam boyu bitmeyen bir sürece katkı sağlar. Tüm toplumlarda eskiden beri ilk eğitim aile olarak kabul edilmektedir. Fakat hızla gelişen teknoloji, dünyadaki gelişimler, yenilikler, bilim, sanat, kültürdeki hızlı değişiklikler eğitimin kurumsal oluşumlar ile de desteklenmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu da okul kavramını ortaya çıkarmıştır (Gültekin, 2002).

Öğretmenler

Öğretmenlik mesleği çağımızda giderek daha duygusal ve ilişkisel bir meslek halini almaktadır. Öğretmenlerin bilişselliği kadar duyuruşallığının önemli olduğu ve buna bağlı olarak öğretmenlerin öğretirken duygusal iletişim kurmaları dikkat çekmektedir (Gültekin, 2002). Öğretmenlerin mesleki özellikleri içinde olan ve değeri yüksek bir nitelik de öğretmenin anlatma yeteneğidir. Öğretmenlerin iletişim yeteneği öğretmenlik mesleğinin olmazsa olmazlarındandır. Öğretmenin ğrenciler ve ebeveynlerle gelişim ve yaş seviyelerine uygun olumlu iletişim kurması gerekir (Uslu, Genç, 2021).

Kişilik yapısı

Kişilerin hayatında doğumundan ölümüne kadar iletişim devam eder. Günümüzün en önemli ihtiyaçlarından biri olan iletişim becerisi, bireyin çocukluğundan başlayarak kişiliğinin gelişmesinde önemli yer tutar. Yapılan araştırmalar iletişim kurma yollarının, kişilerin hayatında ve kişilik gelişimi üzerinde olumlu ve olumsuz büyük rol oynadığını ortaya çıkarmıştır. Kişiler iletişim kurarken sahip oldukları psiko-sosyal özellikler ve empati kurma seviyeleri iletişimin kalitesini etkilemektedir (iftioğlu, Polat, Eren, 2016)

Oyun

Oyun, belli bir amaç için olan veya olmayan, kurallı veya kuralsız gerçekleştirilen, çocuğun isteyerek dâhil olduğu, gelişime katkı sağlayan, hayatın içinde gerçekçi ve ocuk için en etkili öğrenme sürecidir (MEB, 2015). Oyun ocukların diğer bireylerle etkileşim kurar ve bütün gelişim alanlarını destekler. Oyunlar ailelerin iletişimini çoğaltırken ilişkilerin kuvvetlenmesine de katkı sağlar. Aileler oyun ile çocuklarıyla iletişim kurmayı ve empati kurmayı öğrenirler. Çocuklar da oyun ile kendilerini daha güzel anlatırlar. Bu da ocuk ile ebeveyn ilişkilerini sağlamlaştırır (Aksoy, 2023). Oyun oynamak çocukların en önemli gereksinimleridir, ocuk ve oyun ayrı düşünülemez. Oyun, ocuğun her ortamında oluşur, ocuk için oyun; hava ve su gibi ihtiyaçlardandır. Çocuklar oyun oynayarak çevrelerini keşfederler, kavramları öğrenerek kalıcı öğrenme oluştururlar. Oyunun beş temel alana etki etmektedir. Bunlar fiziksel gelişime etkisi, motor gelişime etkisi, sosyal-duygusal gelişime etkisi, bilişsel gelişime etkisi, dil gelişimine etkisi.

Fiziksel gelişime etkisi çocuk oyun ile beraber vücudu sürekli çalıştığı için kasları gelişir, kan dolaşımı hızlanır, vücut dayanıklılığı artar, dengesini sağlamayı öğrenir. Motor gelişime etkisi çocuklar koşarak, yürüyerek, zıplayarak, kayarak, tırmanarak, fırlatarak, sıçrayarak, yakalayarak, tutup bırakarak, keserek, kopararak, dikerek, boyayarak ve benzeri faaliyetler yaparak kas becerilerini geliştirirler. Sosyal-duygusal gelişime etkisi çocuklar oyun oynarken mutlu olarak, üzülerek, acıyarak, severek, kızarak ve benzeri duyguları yaşayarak duyguları gelişir. Sorunlarla başa çıkmayı, iş birliği kurmayı, yardımlaşmayı, paylaşmayı, empati kurmayı, kurallı olmayı öğrenir. Bilişsel gelişime çocuklar oyun sırasında çevrelerini tanırlarken bilgi toplayarak, soru sorarak, kendi bilgilerinin vererek karşılıklı aktarım yapmayı, keşfetmeyi, neden sonuç ilişkisi kurarak çözüm üretmeyi, sınıflamayı, sıralamayı, analiz etmeyi, renkleri, Şekilleri, mevsimleri, kavramları, seçenekler arasında seçim yapmayı öğrenir. Dil gelişimine etkisi ise çocuk oyun oynarken dilini çokça kullanması gerekir. Duygu ve düşüncelerini ifade etmesi gerekir. Buna bağlı olarak da sözlü ifadesi, anlaması, kelime hazinesi, soru sorma becerilerini geliştirir (Akbaş, 2023).

4. SOSYAL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN ETKİNLİKLER

Sosyal gelişimi destekleyen etkinliklerin nemi

Sosyal gelişimi destekleyen etkinlikler çocukların hayatında büyük öneme sahiptir. Sosyal etkinlikler çocukların duygularını, düşüncelerini, hayal dünyasını ortaya çıkarıp ifade etmesine yardımcı olan, çevresini tanınmasını ve tecrübe kazanmasını sağlayan, her yönden geliştiren, mutlu olmasını sağlayan sosyal yaşamın bir parçası olan faaliyetlerdir. Çocuklar için gelişim, uyku ve beslenme ihtiyaçlarının da sağlıklı olmasında oyun oynamanın önemli rolü vardır. Eğitim yönünden de en etkili bir kaynak teşkil etmektedir. Oyun ile kazandıkları becerileri ileriki yaşlarına rahatlıkla aktarabilirler. Çocuklarla en iyi iletişim kurmanın ve onların dünyasını öğrenmenin en güzel ve en etkili yolu oyun etkinlikleridir (Cinel, 2006).

Sosyal etkinlikler çocukların zihin ve ruh sağlığı açısından çok önemlidir. Oyun beynin gelişmesine, yeteneklerinin artmasına, çevreyle etkileşim içinde duygusal gelişimi sağlar. Çocukluk döneminin en önemli, en hızlı ve en doğal ğrenme Şekli sosyal gelişim destekleyen etkinliklerle olmaktadır. Çocuklar sosyal etkinliklerle hayal dünyasını, düşünce gücünü genişletir, deneyim kazanırlar, zihin potansiyelleri gelişir. Oyun oynarken problem zerler, düşünerek fikir üretirler, farklı bakış aları gelişir, arkadaşlarıyla ilişki içine girerek sosyalleşirler, zorluklarla başa çıkmayı öğrenerek psikolojik gelişim sağlarlar. Sosyal etkinlik oyunları çocuğun iradesiyle seçim yapmasını, karar vermesini, kendi fikirlerini üretmesini, risk almasını sağlar (Kendzler, 2023).

ETKİNLİK 1:

Vazo Yapımı

Kazanım ve Göstergeleri:

- Kendini ifade etme.
- Nesneleri farklı alanlarda kullanma.
- Özgün nesnelere yapma.

Malzeme:

İçi boş küçük plastik şişe, tutkal, irmik, boya kalemleri, pul, sim, düğme vb. nesnelere, el işi kâğıtları, makas.

Uygulama:

Çocuklara, pet şişeden vazo yapılacağı anlatılır.

- Malzemeler çocukların önüne konulur.
- Şişenin içinin irmikle doldurulması ve dışını da istedikleri gibi süslenmesi söylenir.
- El işi kâğıtlarıyla çiçek yapabilecekleri söylenerek malzemeler gösterilir.
- Yaptıkları vazoyu evlerine götürebilecekleri söylenir (MEB, 2015).

ETKİNLİK 2:

Kâğıt Yırtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (El ve parmaklarını kullanarak kâğıtları küçük küçük yırtar ve sonra onları buruşturur.)
- Üreticiliğini kullanır. (Yırtılmış kâğıtlardan farklı şekiller oluşturur).

Malzeme:

Renkli kâğıtlar, Beyaz kâğıt, Yapıştırıcı

Uygulama:

- Resim kâğıdına istenilen şekil çizilerek çocuklara verilir.

- Çocuklar, kâğıtları elleriyle küçük parçalara bölerek resim kağıdına çizilebilen şekle yapıştırırlar.

- İkinci aşamada çocuklar kendileri resim çizerek ve kâğıtları yırtarak yapıştırabilir.
- Direk yırtma yapıştırma ile resim yapabilirler (Koçyiğit, 2023).

ETKİNLİK 3:

Taş Boyama

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (El ve parmaklarını kullanarak taşları boyar.)
- Üreticiliğini kullanır. (Farklı figürler kullanır.)

Malzeme:

Beyaz taş, siyah asetat kalem, guaj boya, boya fırçası

Uygulama:

- Taşlar su ile iyice yıkanır ve kurulanır.
- Asetat kalemle istenilen figür çizilir.
- Hazırlanmış olan akrilik boya ile istenilen renklerde boyanır ve kurumaya bırakılır.
- Yapılan figürler isteğe bağlı olarak bir tuval üzerine yapıştırılarak çocuk odasına asılabilir (Koçyiğit, 2023)

ETKİNLİK 4:

Kendini Tanıtan Şapka Yapımı

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (El ve parmaklarını kullanarak kâğıtları keser.)
- Üreticiliğini kullanır. (Kendi istediği şekli keser).

Malzeme:

Renkli kâğıtlar, Yapıştırıcı

Uygulama:

- İstenilen renkte kâğıt seçilir.
- Çocuklar, kâğıtları yardım alarak keser.
- Kesilen kâğıtlar yapıştırılır.
- Çeşitli resimler ve yazılar eklenebilir (hayata destek. org.).

ETKİNLİK 5:

Duygu Kartları Boyama

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (Seçtiği kâğıdı boyar.)
- Düşünmeyi ve duygularını ifade etmeyi sağlar. (Duygu kartı seçer ve boyar.)

Malzeme:

Duygu kartları, boya kalemleri

Uygulama:

- Duygu kartları çocuklara dağıtılır.
- Çocuklar, seçtiği kâğıtları boyar.
- Boyadıkları kartları neden seçtiklerini ifade eder (hayata destek. org.).

ETKİNLİK 6:

Balona yüz çizme

Kazanım ve Göstergeleri:

- Becerilerini kullanır. (Balonları boyar.)
- Üreticiliğini kullanır.

Malzeme:

Balon, keçeli boya kalemi

Uygulama:

- Balonlar şişirilir.
- Çocuklar, balona yüz çizer (hayata destek. org.).

ETKİNLİK 7:

Korkak Tavuk Hikâyesi

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (El ve parmaklarını kullanarak kâğıtları keser ve boyar.)
- Sorumluluklarını yerine getirir. (Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.)

Malzeme:

Fon kartonu, makas, yapıştırıcı, pipet, pastel boya.

Uygulama:

- Fon kartonlara tavuk resmi çizilir, kesilir.
- Kesilen tavuk resimleri boyanır.
- Boyanan tavuklar pipetlere yapıştırılarak kukla haline getirilir.

Öğrencilere “Korkak Tavuk” hikâyesi kartondan yapılan kuklalar ile anlatılır. Hikâye anlatıldıktan sonra çocuklar ile korkak tavuk ile ilgili konuşulur. Sonrasında “Sizde korkak tavuk ve kahraman horoz kuklasına sahip olmak ister misiniz?” diye sorulur. Çocuklarla birlikte fon kartonlarına çizilmiş tavuk ve horoz şekilleri kesilir, boyanır ve pipetlere yapıştırılarak kukla haline getirilir.

KORKAK TAVUK

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde bir çiftlik varmış. Bu çiftliğin kümesinde bir sürü tavuk, civciv ve horoz yaşarmış. Herkes birbirini çok severmiş. Akşama kadar çiftlikte gezer dolaşır çeşit çeşit oyunlar oynarlarmış. Çiftlikte tavuklara ve civcivlere zarar vermek isteyen hayvanların çok korktuğu kahraman horoz varmış. Kahraman horoz herkesi korurmuş. Ayrıca çokta güzel oyunlar kurar bütün kümes hayvanlarını eğlendirmiş. Ancak bir tavuk varmış ki, bu oyunların hiçbirine dâhil olmazmış. Herkesten korkar, utanır, çekinir yanlarına gitmezmiş. Bunu gören kahraman horoz, bir gün korkak tavuğun yanına gelmiş ve

-Tavuk kardeş sen neden bizimle oynamıyorsun? demiş.

Tavuk;

-Teşekkür ederim horoz kardeş. Ben biraz yorgunum demiş.

Horoz;

-Hadi canım sende. Akşama kadar oturuyorsun nasıl yorulabilirsin ki? demiş. Bence sen bizden çekiniyorsun. Ama çekinecek, utanacak hiçbir şey yok. Biz seninle de oyun oynamak istiyoruz. Bak sende bizim gibi iki ayaklı iki kanatlısın. Senin bizden, bizim de senden bir farkımız yok demiş. Bunun üzerine tavuk düşünmüş ve horozu haklı bulmuş. Artık o da oyunlara katılmaya başlamış. Ve özellikle de yarışmalı oyunlarda çok başarılıymış.

Öğrencilere Őu sorular sorularak sohbet edilir;

1. Sizce diğerkleri oyun oynarken tavuk ne hissediyordu?
2. Siz tavuğın yerinde olsanız ne hissederdiniz?
3. Horozun davranışını nasıl buldunuz? (Sevgen, 2016).

ETKİNLİK 8:

Aile Bireylerini Tanıtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Becerilerini kullanır. (Aydınger kâğıdı ve tutkal kullanarak aile bireyelerine ait maske yapımı)
- Çocuklar maskeleri takarlar. (Çocuklar maskeler kullanarak (anne-baba, nine-dede, kız çocuk-erkek çocuk) yardımıyla aile bireyelerinin rollerine bürünerek onlara ait yaşantıları canlandırarak ifade edebilmelerini sağlamak.)

Malzeme:

Aydınger kâğıdı ve tutkal

Uygulama:

- Aydınger kâğıdı ve tutkal kullanarak aile bireyelerine ait maske yapar.
- Maskeleri yüzlerine takar.

ETKİNLİK 9:

Meslekleri Tanıtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Becerilerini kullanır. (Posteri ve kartları keserler.)
- Marangoz, berber, hemşire, doktorluk gibi meslekleri tanıma, tanımlama ve ayırt edebilmelerini sağlar.
- Bu mesleklere uygun hareketleri çocukların iş birliği içinde vücut kısımlarını kullanarak ifade edebilmelerini sağlar.
- Bu mesleklerin niteliklerini anlama ve ayırt edebilmelerini sağlamak.

Malzeme:

Meslekler posterleri, meslekler ile ilgili tanıtıcı kartlar, makas

Uygulama:

- Mesleklerle ilgili resimleri ve mesleklerle ilgili kartları makas yardımıyla keserler. (İpek, 1998).

ETKİNLİK 10:

Parmak Boyası Yapımı

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (Malzemeleri karıştırarak boya yapar.)
- Üreticiliğini kullanır ve rahatlamasını sağlar. (Yaptığı boya ile resim boyar.)

Malzeme:

Çamaşır kolası, Su, Toz sabun, Talk pudrası, Toz boya, iş önlüğü

Uygulama:

- Eğitici kontrolünde kola suda eritilir. Kaynamakta olan suya eklenip pişirilir.
- Eğitici kontrolünde karışıma sabun, talk pudrası ve toz boya eklenir.
- Karışım soğumaya bırakılır.
- Soğuyan boya ile istediği renk ve çizdiği resmi boyar (Ömeroğlu, 1997).

ETKİNLİK 11:

Kendini Tanıtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Kendini tanıtır. (Kişisel özelliklerini anlatarak kendini ifade etmeyi sağlar.)
- Arkadaşlarını dinler ve iletişim kurar. (İşitsel hafızayı ve dikkatini kullanarak dinlemeyi öğrenir ve arkadaşlarını tanıır. Bireysel farklılıkları öğrenir.)

• Nesnelere tanıır. (Kendi getirdiği eşyaları ve arkadaşlarınınkini görür.)

• El becerilerini kullanır. (Heybesindeki eşyaları çizer ve boyar.)

Malzeme:

Kişisel özellikleriyle ilgili eşyalar, heybe, resim kâğıdı ya da defteri, boya kalemleri

Uygulama:

- Sırayla herkes heybesindeki eşyaları tek tek çıkarır ve arkadaşlarına gösterir.
- Arkadaşlarına sırayla gösterdiği nesnelere ne olduğunu sorar ve gönüllü olanlara söz verir.
- Bilinmeyen varsa kendisi tanıtır.
- Öğrenciler tanıttıkları eşyaları resim kâğıdına çizmeleri ve boyamaları istenir (Ömeroğlu, 1997).

ETKİNLİK 12:

Mevsimleri Tanıtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (Malzemeleri keser, yapıştırır.)
- El becerilerini kullanır. (Resim çizer ve boyar.)
- Görsel ve işitsel becerileri gelişir. (Mevsimleri anlatır ve dinler.)

Malzeme:

Renkli el işi kâğıtları, Resim kâğıdı, boya kalemleri, yapıştırıcı, makas, pamuk.

Uygulama:

- Mevsimlere ait özellikler çizilir.

- Çizilen şekillere göre el işi kâğıtları kesilir ve yapıştırılır.
- El işi kâğıdı yapıştırılmayan yerler boyanır.
- Yapılan mevsimler anlatılır. (Ömeroğlu, 1997).

ETKİNLİK 13:

Mevsimleri Tanıtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (Malzemeleri keser, yapıştırır.)
- El becerilerini kullanır. (Resim çizer ve boyar.)
- Görsel ve işitsel becerileri gelişir. (Mevsimleri anlatır ve dinler.)

Malzeme:

Renkli el işi kâğıtları, Resim kâğıdı, boya kalemleri, yapıştırıcı, makas, pamuk.

Uygulama:

- Mevsimlere ait özellikler çizilir.
- Çizilen şekillere göre el işi kâğıtları kesilir ve yapıştırılır.
- El işi kâğıdı yapıştırılmayan yerler boyanır.
- Yapılan mevsimler anlatılır. (Ömeroğlu, 1997).

ETKİNLİK 14:

Meyve ve sebzeleri tanıtma

Kazanım ve Göstergeleri:

- Küçük kas ve becerilerini kullanır. (Malzemeleri keser, yapıştırır.)
- Görsel ve işitsel becerileri gelişir. (Meyve ve sebzeleri anlatır ve dinler.)

Malzeme:

Meyve ve sebze resimleri, meyve ve sebzeler, yapıştırıcı, karton

Uygulama:

- Her çocuktan önceden belirlenen bir meyve veya sebze resmi ve gerçeğini getirilmesi istenir.
- Her çocuk kendi getirdiği resmi kartona yapıştırır.
- Diğer bir öğrenci o resme uygun meyve ve sebzeyi yerleştirir (Erdoğan, 2020)

SONUÇ

Çocuk gelişiminde olgunlaşma ve öğrenme, öğrenmeye hazırlanma ve öğrenmenin vakti çok önemlidir. Gelişim süresi her zaman aynı olmamaktadır. Birey becerilerinin ve yeteneklerinin oluşumunda belli bir sıra olmalıdır. Çocukların öğrenmesini engelleyen ve gerektiği kadar öğrenmemelerine sebep olan en önemli etken, hayatlarındaki eksiklikleridir. Bireyler, dünyayı, kendilerini ve çevrelerini kendi bakış açılarına göre değerlendirmektedirler. Çocukların toplumsallaşmalarında, benliklerini oluşturmalarında önce aile ve sonra dış dünya gelmektedir. En büyük pay ailenindir (Doğan, 2007)

Oyunun sağlıklı bireyler yetiştirmede payı büyüktür. Çocuklar küçüklüklerinden itibaren çevresini oyun oynayarak tanır. Oyun ve öğrenme birbirlerini çok uyumludur. Çocuk bilmeyi kendiliğinden değil oyun ve çevre ile öğrenir. Yeni bir bilgi önceki bilginin devamıdır. Oyun ne kadar zevkli hale getirilirse öğrenme o kadar hızlı olacaktır. Duyusal, bilişsel, psikolojik ve sosyal gelişim için oyun ortamları oldukça önemlidir (Çelik, 2021).

KAYNAKÇA

Akbaş, A. (2023). Nöroplay Yöntemine Dayalı Müdahale Programının Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Dil-İletişim ve Sosyal Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Aksoy, B. (2023). Uyarın Eksikliğinde Sembolik Oyun Temelli Gelişimsel Desteğin Sosyal Gelişime Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bolat, F.N. (2023). Almanya’da Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Türk Çocukların Prososyal Davranışları ile Babalarının Prososyal Davranışları ve Babalık Rolü Algılarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Cinel, N. Ö. (2006). Farklı Sosyo Ekonomik Düzeydeki 3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Anne Babaların Oyuncak ve Oyun Materyalleri Hakkındaki Görüşlerinin ve Bu Yaş Grubu Çocukların Sahip Oldukları Oyuncak ve Oyun Materyallerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Çevik, Y. (2020). Türkiye’de Aileye Yönelik Sosyal Hizmet ve Aile Danışmanlığı Uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

iftioğlu H. Polat .A. ve Eren E. (2016). Kişilik Gelişimi. Journal Of Social and Humanities Sciences Research Dergisi, (3), 7, 166-177

elik, B. (2021). Resimli ocuk Kitaplarında Yer Alan ocuk Oyunlarının Gelişimsel Bakış Açısıyla İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Doğan, Y. (2007). İlköğretim ağındaki 10-14 Yaş grubu ğrencilerinin Gelişim zellikleri. U.. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (8), 13.

Erdoğan, T. (2020) Temassız Oyunlar, Mill Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Göktaş, İ. (2015). Aile Katılımı ve Sosyal Beceri Eğitimi Programlarının Tek Başına ve Birlikte 4-5 Yaş ocuklarının Sosyal Becerileri ve Anne ocuk İlişkileri zerindeki Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Gv, S.A. (2023). Özel ğrenme Gçlđđ Olan ocukların Psikolojik Sağamlık ve Sosyal Uyum Beceri Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale.

Gültekin, M. (2002). Okul ncesi Eğitimin 4-5 Yaş ocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda ğretmen Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Hayata Destek. org. 9-13 yaş grubu için etkinlikler, Psikososyal Destek Uygulama Rehberi, Kitapçık III

İpek, A. (1998). Eğitimde Dramanın Zihinsel Engelli ocukların Sosyal Gelişimleri zerine Etkisinin İncelenmesi, Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara.

Kahraman, N.G. (2022). Sosyal Duygusal ğrenme Becerilerinin Geliştirilmesi, Mill Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Kara, F. C. (2019). 3-6 Yaş ocukların Sosyal Beceri Düzeyleri ile Annelerinin ocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Kendzler, S.E. (2023). Eğitsel Oyun, Matematik Merkezinde Oyun ve Dijital Oyunun ocukların Matematik ve z- Düzenlemeli ğrenme Becerilerine Etkisi, Doktora Tezi, Denizli.

Koçyiğit, E.G. (2023). Çocuklarda Gelişimi Destekleyici 50 Etkinlik 3-6 Yaş (Psikomotor/Sosyal/Duygusal Gelişim), Altınbaş Üniversitesi Yayınları, Ankara.

Konik, A. Arkadaşlık Becerilerini Geliştirme Programının stn Zekalı ğrencilerin Arkadaşlık İlişkilerine Etkisi, Doktora Tezi, İstanbul.

Mill Eğitim Bakanlığı. (2015). 0-72 Ay Sosyal ve Duygusal Gelişim, Mill Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

meroğlu, E. (1997). Çocuk ve Oyun, Başbakanlık Aile Kurumu Yayınları, 36. Yayın Eğitim Serisi, Ankara.

zet, B. (2022). 7-9 Yaş Çocukların Pandemi Sürecinde Deneyimledikleri Uzaktan Eğitimin Sosyal Gelişimlerine Etkisinin Resim Analizi Aracılığıyla İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Sevgen, M. (2016). Yaratıcı Drama Yoluyla Verilen Sosyal Beceri Eğitiminin Anaokulu Çocuklarının Sosyal Gelişimlerine ve Yaratıcılıklarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

şatır, S. (2023). Boşanmış Aile Çocuklarının Sosyal Gelişimlerine Yönelik Sınıf ğretmenlerinin Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Tuncer, B. (2023). Eğitimin Kavramsal Temelleri, İstanbul.

Uslu, E.M.ve Genç, S.Z. (2021). Öğretmenlerin Sosyal Beceriye Yönelik Algılarının Belirlenmesi. Uluslararası Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi, 5(1), 63-68, Çanakkale.

Yıldırım B. I. (2014). Çalışanların Beş Faktör Kişilik zellikleri ile İş Tatminleri Arasındaki İlişki: Alanya'daki Beş Yıldızlı Oteller zerine Bir Uygulama, Doktora Tezi, Antalya.

Yılmaz, A.B. (2021). Ergenlerde Sosyal Biliş ve Arkadaş İlişkileri Arasındaki İlişkide Mantıkdışı İnançların Aracı Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Yılmaz, H. (1997). İletişim Dilinin 4-5 Yaş çocuklarının Sosyal Gelişimine Etkileri, Doktora Tezi, Konya.